

Merkezi Yönetim Bütçesi

Aralık 2023

Şakir Turan

turans@tskb.com.tr

Emre Aylar

aylare@tskb.com.tr

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

	Ara 22	Ara 23	Değişim	Oca-Ara.22	Oca-Ara.23	Değişim	2023 Bütçe Tahmini	2023 Bütçe Gerçekleşme Oranı
Gelirler	252,931	549,945	117.4%	2,800,088	5,210,488	86.1%	4,929,664	105.7%
Vergi	211,665	440,911	108.3%	2,353,438	4,500,866	91.2%	4,270,668	105.4%
Vergi Hariç	41,266	109,034	164.2%	446,650	709,622	58.9%	658,996	107.7%
Harcamalar	375,143	1,392,477	271.2%	2,942,748	6,585,456	123.8%	5,589,085	117.8%
Faiz-dışı	356,897	1,350,144	278.3%	2,631,845	5,910,841	124.6%	4,942,949	119.6%
Faiz	18,246	42,332	132.0%	310,903	674,615	117.0%	646,136	104.4%
Faiz Dışı Fazla	-103,966	-800,199		168,243	-700,353		-13,285	
Bütçe Dengesi	-122,211	-842,532		-142,660	-1,374,968		-659,421	

Merkezi yönetim bütçesi tahakkuk bazlı sonuçları Aralık'ta nakit gerçekleştirmelerden belirgin olarak saptı. Toplam gelirler Aralık'ta yıllık bazda %117,4 artarak 549,9 milyar TL oldu. Toplam giderler ise %271,2 artışla 1 trilyon 392,5 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Böylece 2022 Aralık'ta 122,2 milyar TL olan bütçe açığı 2023'ün aynı ayında nakit gerçekleştirmelerin işaret ettiğinin oldukça üzerinde 842,5 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz dışı açık 104,0 milyar TL'den 800,2 milyar TL'ye çıktı.

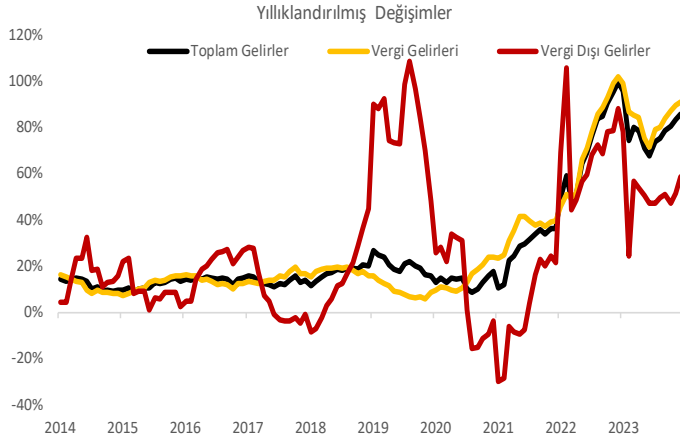
Vergi gelirleri bir miktar yavaşlansa da vergi dışı gelirlerdeki hızlanma ile gelir artışı güçlü seyretti. Aralık'ta toplam vergi dışı gelirler yıllık bazda %164,2 artış gösterdi. Geçen yıl Aralık'ta 3,1 milyar TL olan negatif reel faiz ile ihraç edilen menkul kıymetlerin primli satış gelirleri bu yıl Aralık'ta 4,2 milyar TL oldu. Böylece faizler, paylar ve cezalarda artış %168,7 ile toplam vergi dışı gelirlerdeki değişimin üzerinde gerçekleşti. Vergi alt kalemlerinde ise ayrışan performanslar kaydedildi. En hızlı yıllık bazda artış %225 ile dahilde alınan katma değer vergisinde (KDV) olurken, bunu %161,7 ile banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV), %124,9 ile kurumlar vergisi ve %122,3 ile özel tüketim vergisi (ÖTV) izledi. Harçlar yıllık bazda %42,6 ile en yavaş artan kalem olurken, damga vergisi %84,2 ve uluslararası ticaretten alınan KDV %79,6 ile görece yavaş artan vergi kalemleri olarak sıralandı. Ay içerisinde tüketim üzerinden alınan vergiler nominal olarak %115,3, reel olarak ise %30,7 arttı.

Giderler Aralık'ta hızlanarak nakit bazlı göstergelerden sapmanın ana kaynağı oldu. Aralık'ta faiz giderleri 2022'nin aynı ayına göre %132,0 artarken, nakit gerçekleştirmelerin işaret ettiğinin yaklaşık 10 milyar TL üzerinde gerçekleşti. Aynı dönemde faiz dışı giderlerde genele yayılan hızlanma gözlemlendi. Toplam faiz dışı giderler yıllık bazda %278,3 artış kaydetti. Sermaye transferleri %3655,8 ile en yüksek artışın yaşandığı kalem oldu. Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi'ne (BOTAŞ) Aralık'ta her hangi aktarım olmasa da bunu %167,4 ile cari transferler izledi. Borç verme kaleminde %102,6'lık artış olurken, personel giderlerinde yıllık artış %95,2 olarak gerçekleşti. Mal ve hizmet alım giderleri yıllık bazda %54,4 ile en yavaş artan kalem oldu.

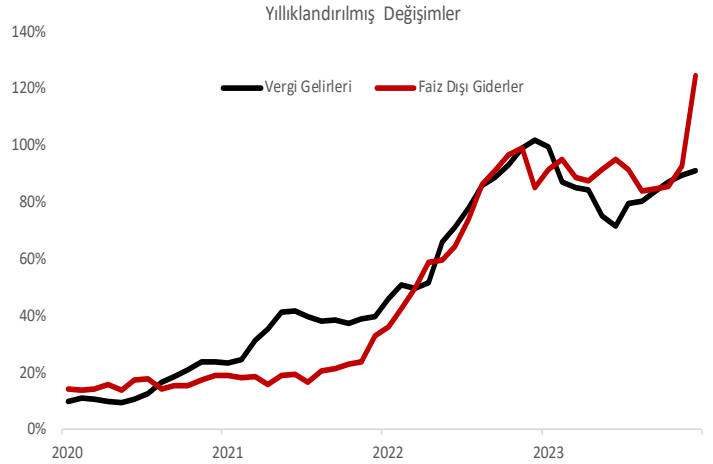
Aralık ayı verilerinin detayları, hükümetin yaptığı vergi artışlarının etkilerinin yavaşlayarak da olsa sürdüğünü teyit etti. Bununla birlikte, negatif faizli ihraç edilen enflasyona endeksli tahvillerden elde edilen gelirlerdeki artış ile vergi dışı kalemler de bu dönemde gelirleri destekledi. Fakat, esas sürpriz deprem bölgesinin yeniden inşası için yapılan sermaye transferi etkisiyle giderler tarafında yaşandı. Aralık'ta merkezi yönetim toplam giderleri nakit gerçekleştirmelerin işaret ettiğinden 643,3 milyar TL fazla gerçekleşti. Bu sonuç Hazine'nin gider tahakkuklarını Aralık ayı içerisinde yapsa da gider realizasyonunu yapmamış olabileceğinden kaynaklandı.

Aralık sonuçlarıyla birlikte, yıl genelinde gelirlerde %86,1 artış yaşanırken, giderlerde artış %123,8'i buldu. Gelirler ikinci yarıda vergi artışlarıyla toparlansa da ilk yarıdaki gerçekleştirmelerin yansımaları olarak giderlerin artışının altında kaldı. Giderler tarafında ise sermaye transferleri, faiz giderleri, personel giderleri ve cari transferler etkili oldu. Yıl içerisinde BOTAŞ'a toplamda 74,0 milyar TL aktarım yapılırken, kur korumalı mevduat uygulamasının bütçeye maliyeti 59,5 milyar TL oldu.

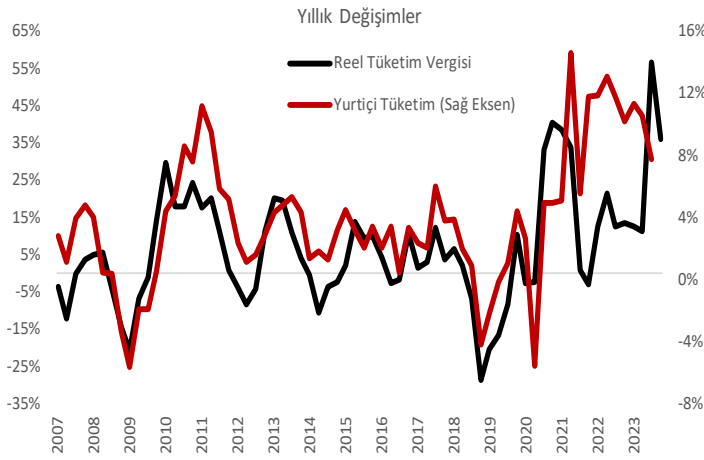
Bu sonuçlarla 2022 yılında 142,7 milyar TL olan bütçe açığı 2023'te 1 trilyon 375,0 milyar TL'ye yükseldi. 2022 yılında 168,2 milyar TL fazla veren faiz dışı denge ise 700,4 milyar TL açık verir pozisyona geldi. Böylece yıl genelinde gayri safi yurtiçi hasılaya (GSYH) oranla bütçe açığı %5 civarında ve hükümetin Orta Vadeli Program (OVP) ve son zamanlarda yaptıkları açıklamaların altında gerçekleşti. 2024'te ise giderler tarafında enflasyona bağlı olarak yüksek artışların sürebileceğini değerlendiriyoruz. Ancak yıl başındaki vergi ayarlamalarının gelirleri destekleyeceğini ve bütçe açığında genişlemenin sınırlı kalabileceğini düşünüyoruz. Bununla birlikte, yıl içerisinde ilave vergi artırıcı tedbir alınmaz ise bütçe açığının 2023 yılındakine yakın bir seviyede oluşabileceğini öngörüyoruz.

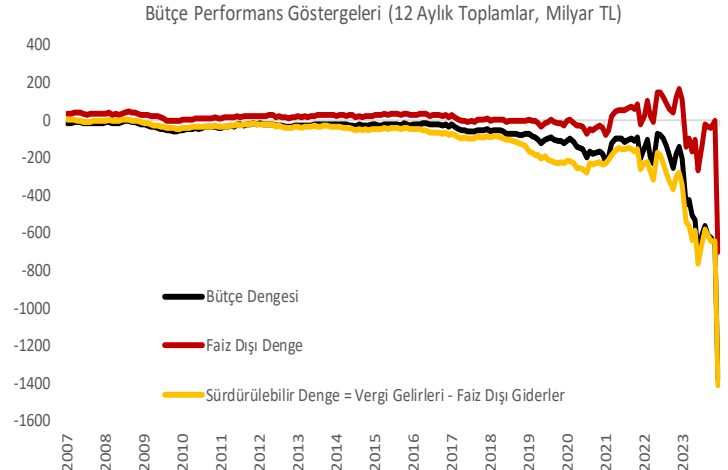
Kaynak: HMB, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: HMB, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: HMB, TÜİK, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Kaynak: HMB, TSKB Ekonomik Araştırmalar

TSKB
Danışmanlık Hizmetleri
Ekonomik Araştırmalar
ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr
MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81
FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE
Tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2024 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.